

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2020/1350

2020 m. rugsėjo 25 d.

kuriuo Lietuvos Respublikai pagal Reglamentą (ES) 2020/672 suteikiama laikina parama nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2020 m. gegužės 19 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/672 dėl Europos laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos, susijusios su COVID-19 protrūkiu, mažinti (SURE) sukūrimo ⁽¹⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2020 m. rugpjūčio 7 d. Lietuva paprašė Sąjungos finansinės paramos, kad papildytų nacionalines pastangas mažinti COVID-19 protrūkio poveikį ir reaguoti į protrūkio socialinius bei ekonominius padarinius darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims;
- (2) numatoma, kad COVID-19 protrūkis ir išskirtinės priemonės, kurias Lietuva įgyvendino siekdama suvaldyti protrūkį ir jo socialinį, ekonominį bei su sveikata susijusį poveikį, turės didžiulį poveikį viešiesiems finansams. Pagal Komisijos 2020 m. pavasario prognozę buvo numatyta, kad iki 2020 m. pabaigos Lietuvos valdžios sektoriaus deficitas ir skola sudarys atitinkamai 6,9 % ir 48,5 % bendrojo vidaus produkto (BVP). Remiantis Komisijos 2020 m. tarpine vasaros prognoze numatoma, kad 2020 m. Lietuvos BVP sumažės 7,1 %;
- (3) COVID-19 protrūkis imobilizavo didelę Lietuvos darbo jėgos dalį. Dėl to Lietuvoje staigiai smarkiai padidėjo viešosios išlaidos, susijusios su subsidijomis darbo užmokesčiui nedarbo metu ir po jos ir su išmokomis savarankiškai dirbantiems asmenims, įskaitant išmokas individualią žemės ūkio veiklą vykdančiams asmenims, kaip nurodyta 4–7 konstatuojamosiose dalyse;
- (4) kaip nurodyta 2020 m. rugpjūčio 7 d. Lietuvos prašyme, Užimtumo įstatyme Nr. XII-2470 nustatyta subsidijų darbdaviams sistema, pagal kurią siekiama padengti apskaičiuotą darbo užmokestį kiekvienam samdomam darbuotojui, neturėjusiam darbo. Darbdavys gali pasirinkti subsidiją, kuri padengtų 70 % atlyginimo, bet ne daugiau kaip 1,5 minimaliojo darbo užmokesčio, arba 90 % atlyginimo (100 %, jei darbuotojui yra 60 ir daugiau metų), bet ne daugiau kaip vieną minimalųjį darbo užmokestį. Sistemoje dalyvavę darbdaviai turi išlaikyti ne mažiau kaip 50 % savo darbuotojų ne trumpiau kaip tris mėnesius po to, kai baigia gauti subsidija darbo užmokesčiui;
- (5) subsidijos taip pat mokamos darbuotojams, kuriems nedarbo laikotarpis buvo nutrauktas, iki šešių mėnesių po jų grįžimo į darbą. Priklausomai nuo darbdavio vykdomos ekonominės veiklos, taikoma vienos arba dviejų minimalių darbo užmokesčių riba, ir pirmąjį ir antrąjį mėnesį po sugrįžimo į darbą mokamų subsidijų suma gali siekti 100 % darbuotojo atlyginimo, trečiąjį ir ketvirtąjį – 50 %, o penktąjį ir šeštąjį – 30 %. Tos subsidijos gali būti laikomos priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes jomis siekiama remti darbuotojų pajamas ir padėti išlaikyti esamus darbo santykius;
- (6) valdžios institucijos taip pat pradėjo skirti išmokas savarankiškai dirbantiems asmenims, įskaitant individualią žemės ūkio veiklą vykdančius asmenis, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra ne mažesnis negu keturi ekonominio dydžio vienetai; išmokos dydis – 257 EUR per mėnesį ir ji yra mokama karantino laikotarpiu ir du mėnesius po jo. Išmokos savarankiškai dirbantiems asmenims gali būti laikomos priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes jomis siekiama apsaugoti savarankiškai dirbančius asmenis ar panašių kategorijų darbuotojus nuo pajamų sumažėjimo ar praradimo;

(1) OL L 159, 2020 5 20, p. 1.

- (7) galiausiai, pradėtos skirti išmokos individualią žemės ūkio veiklą vykdančioms asmenims, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra mažesnis negu keturi ekonominio dydžio vienetai ir kuriems nebuvo taikoma 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta priemonė. Pagal šią priemonę smulkiesiems ūkininkams, kurie niekur kitur nedirbo, sumokama vienkartinė 200 EUR išmoka. Smulkiesiems ūkininkams, kurie dirbo, o ne tik vykdė individualią žemės ūkio veiklą, tačiau uždirbo ne daugiau kaip minimalų darbo užmokestį, pagal priemonę sumokama 200 EUR išmoka už kiekvieną iš trijų karantino ir ekstremaliosios situacijos laikotarpio mėnesių. Priemonė gali būti laikoma priemone, panašia į sutrumpinto darbo laiko tvarkos priemones, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2020/672, nes ja siekiama apsaugoti savarankiškai dirbančius asmenis ar panašių kategorijų darbuotojus nuo pajamų sumažėjimo ar praradimo;
- (8) Lietuva atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas finansinės paramos prašymo sąlygas. Lietuva pateikė Komisijai tinkamų įrodymų, kad faktinės ir numatomos viešosios išlaidos nuo 2020 m. vasario 1 d. padidėjo 746 660 000 EUR dėl nacionalinių priemonių, kurių imtasi siekiant sumažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 protrūkio poveikį. Tai staigus smarkus padidėjimas, nes naujosios priemonės taikomos didelei įmonių ir darbo jėgos daliai Lietuvoje. Sąjungos lėšomis Lietuva ketina finansuoti 144 350 000 EUR išaugusių išlaidų;
- (9) Komisija pagal Reglamento (ES) 2020/672 6 straipsnį pasikonsultavo su Lietuva ir patikrino, ar staiga smarkiai padidėjo faktinės ir numatytos viešosios išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutrumpinto darbo laiko tvarkos ir panašiomis priemonėmis;
- (10) todėl finansinė parama turėtų būti suteikta siekiant padėti Lietuvai mažinti didelio ekonomikos sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 protrūkis, socialinį ir ekonominį poveikį. Sprendimus dėl paramos dalių ir dalinių išmokų terminų, dydžio ir išmokėjimo Komisija turėtų priimti glaudžiai bendradarbiaudama su nacionalinėmis institucijomis;
- (11) šis sprendimas neturėtų daryti poveikio procedūrų, kurios gali būti pradėtos dėl vidaus rinkos veikimo iškraipymo, ypač pagal Sutarties 107 ir 108 straipsnius, rezultatams. Jis nėra viršesnis už reikalavimą, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie galimos valstybės pagalbos atvejus pagal Sutarties 108 straipsnį;
- (12) Lietuva turėtų reguliariai informuoti Komisiją apie planuojamų viešųjų išlaidų įvykdymą, kad Komisija galėtų įvertinti, kokių mastu Lietuva įvykdė tas išlaidas;
- (13) sprendimas suteikti finansinę paramą priimtas atsižvelgiant į esamus ir numatomus Lietuvos poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal Reglamentą (ES) 2020/672 jau pateiktus ar numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, taikant vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Lietuva atitinka Reglamento (ES) 2020/672 3 straipsnyje nustatytas sąlygas.

2 straipsnis

1. Sąjunga suteikia Lietuvai paskolą, kuri neviršija 602 310 000 EUR. Ilgiausias vidutinis paskolos grąžinimo terminas – 15 metų.
2. Finansinės paramos prieinamumo pagal šį sprendimą laikotarpis yra 18 mėnesių nuo pirmos dienos po šio sprendimo įsigaliojimo.
3. Komisija Sąjungos finansinę paramą Lietuvai teikia ne daugiau kaip aštuoniomis dalimis. Bet kuri dalis gali būti išmokama viena ar keliomis dalinėmis išmokomis. Pirmos dalies dalinių išmokų grąžinimo terminai gali būti ilgesni negu 1 dalyje nurodytas ilgiausias vidutinis grąžinimo terminas. Tokiais atvejais kitų dalinių išmokų grąžinimo terminai nustatomi taip, kad išmokėjus visas dalis būtų laikomasi 1 dalyje nurodyto ilgiausio vidutinio grąžinimo termino.

4. Pirma dalis išmokama įsigaliojus Reglamento (ES) 2020/672 8 straipsnio 2 dalyje numatytam paskolos susitarimui.
5. Lietuva apmoka Reglamento (ES) 2020/672 4 straipsnyje nurodyto Sąjungos finansavimo išlaidas, susijusias su kiekviena dalimi, ir visus Sąjungos mokesčius, sąnaudas ir išlaidas, atsiradusius dėl finansavimo, susijusio su pagal šio straipsnio 1 dalį suteikta paskola.
6. Dėl dalių dydžio ir išmokėjimo, kaip ir dėl dalinių išmokų dydžio, sprendžia Komisija.

3 straipsnis

Lietuva gali finansuoti šias priemones:

- a) subsidijas darbo užmokesčiui nedarbo metu ir po jos, kaip numatyta Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 41 straipsnyje;
- b) išmokas savarankiškai dirbantiems asmenims, kaip numatyta Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5-1 straipsnyje;
- c) išmokas individualią žemės ūkio veiklą vykdančioms asmenims, kaip numatyta Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 5-2 straipsnyje.

4 straipsnis

Lietuva ne vėliau kaip 2021 m. kovo 30 d., o po to – kas šešis mėnesius informuoja Komisiją apie numatytų viešųjų išlaidų įvykdymą, kol tos numatytos viešosios išlaidos bus visiškai įvykdytos.

5 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Lietuvos Respublikai.

Šis sprendimas įsigalioja pranešimo apie jį adresatui dieną.

6 straipsnis

Šis sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Briuselyje 2020 m. rugsėjo 25 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. ROTH
